

ГАЛИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ В'ЯЧЕСЛАВА ЧОРНОВОЛА

ГАЛИЦЬКІ СТУДІЇ

Юридичні науки

Випуск 2

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

Засновник – Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола
Свідоцтво про державну реєстрацію: Серія КВ № 25288–15228Р від 13.10.2022 року

*Друкуються за рішенням Педагогічної ради Галицького фахового коледжу
імені В'ячеслава Чорновола
(протокол № 8 від 09.05.2023 р.)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Гелецька І. О., кандидат юридичних наук, заступник директора з навчальної, наукової роботи та міжнародного співробітництва, викладач юридичних дисциплін, Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола

Члени редакційної колегії:

Баб'юк М. П., кандидат юридичних наук, директор, викладач юридичних дисциплін, Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола

Денисовський М. Д., кандидат юридичних наук, викладач юридичних дисциплін, Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола

Заплітна І. А., кандидат юридичних наук, викладач юридичних дисциплін, Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола

Заставна О. П., кандидат юридичних наук, викладач юридичних дисциплін, Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола

Калаур І. Р., доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, професор кафедри цивільного права та процесу, Західноукраїнський національний університет

Майка М. Б., кандидат юридичних наук, викладач юридичних дисциплін, Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола

Мовчан А. В., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри оперативно-розшукової діяльності, Львівський державний університет внутрішніх справ

Подковенко Т. О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права, Західноукраїнський національний університет

Руденко О. А., кандидат юридичних наук, викладач юридичних дисциплін, Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола

Цибуленко Є. М., професор, Таллінська школа права, Естонія

Метою журналу «Галицькі студії: Юридичні науки» є висвітлення результатів досліджень у галузі права, ознайомлення з сучасними науково-педагогічними розробками, долучення до новітніх розробок у сучасній юридичній практиці.

*Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.*

ЗМІСТ

Гелецька І. О. ЩОДО СТРОКІВ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ	5
Данилюк С. М. ДОГОВІР ЕМФІТЕВЗИСУ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ЗЕМЛІ	11
Денисовський М. Д., Сівіцька Г. Є. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА АДВОКАТА	17
Заплітна І. А., Худоб'як Д. Я. ПРАВО ПОСТІЙНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ	22
Заставна О. П. РЕЄСТРАЦІЯ ВИБОРЦІВ ЯК ПЕРЕДУМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ВИБОРЧОГО ПРАВА ГРОМАДЯН	28
Майка М. Б. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД У СПОРАХ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	35
Мельник Т. М. ПРАВОВА ПРИРОДА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА В ДОКТРИНІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	41
Прокопчук Н. Р. ВПЛИВ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ НА ТРУДОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ	48
Руденко О. А. СУБ'ЄКТИ ПРАВА НА ПОДАННЯ ЗАЯВИ ПРО ПЕРЕГЛЯД СУДОВОГО РІШЕННЯ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	53
Скиба В. М. ПОВНОВАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ЯК ОРГАНУ СИСТЕМИ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІВ	58

УДК 347.66

DOI https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2023-2-1

ЩОДО СТРОКІВ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ

Гелецька Ірина Олександрівна,

кандидат юридичних наук,

заступник директора з навчальної, наукової роботи

та міжнародного співробітництва

Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола

ORCID ID: 0000-0002-8773-1361

Стаття присвячена дослідженню актуальних питань сутності та темпоральних характеристик здійснення права на прийняття спадщини. Розглянуто часовий вимір загального строку для прийняття спадщини й акцентовано на неоднакових підходах законодавця в нормах, що регулюють загальні правила початку перебігу цивільно-правових строків і початку перебігу строку для прийняття спадщини. Наголошено, що з позиції цивільного права цей строк належить до преклюзивних строків, тобто таких, з якими пов'язане існування самого права.

Проаналізовано пов'язані з уведенням воєнного стану новели щодо тривалості строків для прийняття спадщини, які були запроваджені відповідною постановою Кабінету Міністрів України. Зосереджено увагу на їх критичній оцінці найвищим судовим органом з урахуванням виміру ієрархії актів цивільного законодавства за вертикаллю.

Акцентовано на деяких доктринальних колізіях самого змісту права на відновлення пропущеного строку для прийняття спадщини та надання додаткового строку для її прийняття. Уважається доцільним розгляд справ про надання додаткового строку в порядку не позовного, а окремого провадження, а також пропонується переглянути підхід до визначення особи – належного відповідача за позовами про надання додаткового строку для прийняття спадщини.

Здійснено системний аналіз норм, якими регулюється строк для прийняття спадщини тривалістю у три місяці, та висвітлено випадки, для яких такий строк є актуальним. Наголошено на можливості виникнення окремих спірних моментів, що можуть мати місце в разі одночасної наявності таких правових фактів, як прийняття спадщини спадкоємцем у межах тримісячного строку та задоволення судом позову про надання додаткового строку особі, яка з поважних причин його пропустила.

Крізь призму застосування такого принципу цивільного права, як принцип справедливості, зокрема й з позиції аналогії закону, розглянуто можливість повторного звернення з позовом до суду про надання додаткового строку для прийняття спадщини.

Ключові слова: строк прийняття спадщини, неприйняття спадщини, відмова від прийняття спадщини, додатковий строк для прийняття спадщини, суд.

Geletska Iryna. Regarding terms for accepting the inheritance

The article is devoted to the study of topical issues of the essence and temporal characteristics of the realisation of the right to inheritance. The temporal dimension of the general period for acceptance of inheritance is considered and emphasis is placed on the unequal approaches of the legislator in the norms regulating the general rules of the beginning of civil law periods and the beginning of the period for acceptance of inheritance. It is emphasized that from the point of view of civil law, this period belongs to preclusive periods, i.e. those with which the existence of the right itself is connected.

The novelties related to the introduction of martial law regarding the duration of the terms for accepting inheritance, which were introduced by the relevant Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, were analyzed. Attention is focused on their critical assessment by the highest judicial body, taking into account the vertical dimension of the hierarchy of acts of civil legislation.

It is emphasized that certain doctrinal conflicts of the very content of the right to restore the missed deadline for accepting the inheritance and providing an additional deadline for its acceptance. It is contemplated that expedient to consider cases on granting an additional term not as a claim, but as a separate proceeding, and it is also suggested to review the approach to determining the person who is the proper defendant for claims on granting an additional term for accepting inheritance.

A systematic analysis of the legal norms the three-month inheritance acceptance period was carried out and the cases for which such a period is relevant were highlighted. It is emphasized the possibility of certain controversial moments that may occur in the case of the simultaneous presence of such legal facts as the acceptance of the inheritance by the heir within the three-month period and the court's satisfaction of the claim for granting an additional period to the person who missed it for valid reasons.

Through the prism of the application of such a principle of civil law as a principle of justice, including, and from the position of analogy of law, the possibility of re-applying to the court to grant an additional term for accepting the inheritance was considered.

Key words: *term of acceptance of inheritance, rejection of inheritance, refusal of acceptance of inheritance, additional term for acceptance of inheritance, court.*

Актуальним для юридичної науки був, є і буде розгляд темпоральних питань розвитку й існування в часі окремих правових явищ. Роль часу в регулюванні цивільних відносин неможливо применшити, оскільки за його допомогою формується їхня визначеність, стабільність, а також забезпечується конкретний обсяг прав і обов'язків учасників таких відносин. Зрештою, строки дисциплінують.

Цивільні правовідносини виникають, змінюються та припиняються в часі, а їхня тривалість належить до тих параметрів, які формують і здійснюють вплив на сутність правових явищ.

Одним із загальновідомих строків у цивільному праві є строк прийняття спадщини. За національним цивільним законодавством загальна його тривалість установлена в шість місяців. З позиції науки цивільного права – це преклюзивний (від лат. *praeclusio* – закривання або перешкода) строк, з яким пов'язане існування самого права. Закінчення цього строку спричиняє втрату права на прийняття спадщини. Хоча правилами ч. ч. 2 і 3 ст. 1272 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) [1] спадкоємцеві, який пропустив строк для прийняття спадщини, надається можливість зазначеним способом відновити такий закінчений перебігом у часі преклюзивний строк. Для цього необхідно або отримати письмову згоду спадкоємців, які прийняли спадщину, і з нею звернутися до уповноважених суб'єктів із заявою про прийняття спадщини, або звернутися до суду з позовом про надання додаткового строку для прийняття спадщини.

Здавалось би, законодавець за допомогою чітко окреслених стандартів і усталених законодавчих методів вирішив загальні питання щодо часової характеристика самого права на прийняття спадщини та наслідків його несвоєчасного здійснення. Але водночас у доктрині цивільного права, судовій практиці та й у сучасних реаліях воєнного стану виникає досить питань, що вимагають більш детального аналізу та розгляду.

Насамперед варто розпочати з розгляду окремих аспектів початку перебігу такого строку. За правилами ст. 1270 ЦК України шестимісячний строк для прийняття спадщини починається із часу відкриття спадщини, тобто із дня смерті особи або із дня, якого вона оголошується померлою (ч. 2 ст. 1270 ЦК України).

Усталеним є те, що правила початку перебігу означеного строку цілком підпорядковані приписам ст. 253 ЦК України. Оскільки правила ст. ст. 253 та 1270 ЦК України містять неоднаковий підхід у визначенні початку перебігу строку для прийняття спадщини, для вирішення цієї колізії варто врахувати позицію, яку висловив Касаційний цивільний суд Верховного Суду в одній із своїх постанов: «для правильного обчислення різних видів строків велике значення має визначення початку їх перебігу. Перебіг строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок. Тобто день, в якому безпосередньо мав місце момент початку перебігу строку, при обчисленні останнього не враховується; положення ст. 253 ЦК України поширюються й на інші випадки встановлення початку перебігу строків. Колегія суддів, з урахуванням принципу розумності, ураховує, що в окремих положеннях ЦК міститься правило про визначення перебігу строку «від дня» чи «із часу», а не «від наступного дня». Такий прийом законодавчої техніки законодавець застосував за принципом економії нормативного матеріалу, проте він жодним чином не змінює загального правила, передбаченого у ст. 253 ЦК України. Тому початок перебіг строку для прийняття спадщини починається з наступного дня після відповідної календарної дати, тобто строк для прийняття спадщини має обчислюватись із наступного дня після дня смерті особи або оголошення її померлою» [2].

Із 29 червня 2022 р. постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 р. № 719 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо нотаріату та державної реєстрації в умовах воєнного стану» було запроваджено нові правила щодо строків прийняття спадщини під час воєнного стану. Зокрема, у п. 3 постанови Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 28 лютого 2022 р. № 164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» [3] зазначалось, що перебіг строку для прийняття спадщини або відмови від її прийняття зупиняється на час дії воєнного стану, але не більше ніж на 4 (чотири) місяці. Тобто до загального шестимісячного строку для прийняття спадщини додавалось ще чотири місяці, загальний строк для прийняття спадщини становить 10 місяців. Але зазначені вище зміни не знайшли належної оцінки у практиці судів, що відповідно відображено

в постанові Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 25 січня 2023 р. № 676/47/21 [4]. Головний меседж цієї постанови полягає в тому, що постановою КМУ не може бути змінено зміст норм ЦК України, оскільки «у ст. 4 ЦК України встановлено повний перелік нормативно-правових актів, якими можуть регулюватися цивільні відносини. Окрім Конституції України, ЦК України й інших законів України, цивільні відносини можуть регулюватися, за загальним правилом, лише такими підзаконними актами, як: акти Президента України, видані у випадках, установлених виключно Конституцією України; постанови Кабінету Міністрів України, що не суперечать положенням ЦК України й інших законів України. Якщо постанова Кабінету Міністрів України суперечить положенням ЦК України або іншому закону, мають застосовуватися відповідні положення ЦК або іншого закону. Інші органи державної влади України й органи влади Автономної Республіки Крим можуть видавати нормативні акти, що регулюють цивільні відносини, лише у випадках і в межах, установлених Конституцією України та законом. Таким чином, можливість видання актів цивільного законодавства на підзаконному рівні для зазначених органів суттєвим чином обмежена». І далі за текстом постанови «(1) правила щодо строку на прийняття спадщини (початок перебігу, наслідки спливу) регулюються Цивільним кодексом України, який прийнятий Верховною Радою України і є основним актом цивільного законодавства України». Отже, «на думку Верховного Суду, п. 3 постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» (у редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин) суперечить ст. ст. 1270, 1272 ЦК України, а тому не підлягає застосуванню» [4].

Очевидно, Уряд дослухався до позиції Верховного Суду і вже 9 травня 2023 р. на своєму засіданні вилучив норму щодо зупинення перебігу строку для прийняття спадщини або відмови від її прийняття на час дії воєнного стану (на час підготовки статті вказані зміни ще не набули чинності – *І. Г.*), мотивував це сприянням покращенню цивільно-правового обороту майна в державі. Отже, відповідно до ст. 12070 ЦК України єдиним загальним строком для прийняття спадщини був і залишається строк тривалістю в шість місяців.

Своєрідні доктринальні колізії можна спостерігати і щодо самого змісту права на відновлення пропущеного строку для прийняття спадщини та надання додаткового строку для її прийняття. Як зазначає П.Д. Гуйван, «за великим рахунком, ситуація щодо їх відновлення не притаманна правовому регулюванню преклюзивних строків, але вона, власне, і не заборонена законодавством, тож за спеціальним нормативним приписом таке запровадження цього механізму слід визнати цілком припустимим» [5, с. 14]. З аналізу ч. 3 ст. 1272 ЦК України можна зробити висновок, що дії спадкоємця із пред'явлення позову до суду із проханням надання додаткового строку для прийняття спадщини розглядаються в контексті одного зі способів захисту порушеного права. Позов, як відомо, пред'являється особою в разі звернення з вимогою про захист порушеного права або охоронюваного законом інтересу. Оскільки має місце чітко означена процесуальна форма звернення, то очевидно, що має бути встановлений законом строк позовної давності, у межах якого така вимога заявляється. Звичайно, можна припустити, що така позовна заява має заявлятися в межах загального строку позовної давності, оскільки серед вимог, до яких може застосовуватися спеціальна позовна давність (ст. 258 ЦК України), вимоги про надання додаткового строку для прийняття спадщини немає.

Загальновідомо, що ні норми чинного цивільного законодавства, ні судова практика не ідуть шляхом встановлення конкретного строку, у межах якого може подаватися позов про надання додаткового строку для прийняття спадщини. Тоді цілком логічним видається доповнення переліку вимог, зазначених у ч. 1 ст. 268 ЦК України, на які не поширюється позовна давність, і вимогою про надання додаткового строку для прийняття спадщини.

Потребує з'ясування ще одне питання, пов'язане із пред'явленням такого позову. Хто мав би виступати належним відповідачем за такими позовами? У постанові Пленуму Верховного Суду України (далі – ВСУ) «Про судову практику у справах про спадкування» від 30 травня 2008 р. № 7 зазначено, що «відповідачами в такій справі є спадкоємці, які прийняли спадщину. За відсутності інших спадкоємців за заповітом і за законом, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини, а також відмови від її прийняття відповідачами є територіальні громади в особі відповідних органів місцевого самоврядування за місцем відкриття спадщини» [6]. Водночас в одній з постанов Касаційного цивільного суду Верховного Суду за наслідками розгляду спадкового спору про надання додаткового строку для прийняття спадщини від 15 січня 2020 р. (справа № 759/3515/19) читаємо: «Відповідач – це особа, яка, на думку позивача, або відповідного правоуповноваженого суб'єкта, порушила, не визнала чи

оспорила суб'єктивні права, свободи чи інтереси позивача. Відповідач притягається до справи у зв'язку з позовною вимогою, яка пред'являється до нього.

Найчастіше під неналежними відповідачами розуміють таких відповідачів, щодо яких судом під час розгляду справи встановлено, що вони не є зобов'язаними за вимогою особами.

Для правильного вирішення питання щодо визнання відповідача неналежним не досить установити відсутність у нього обов'язку відповідати за даним позовом. Установлення цієї умови – підстава для ухвалення судового рішення про відмову в позові. Щоб визнати відповідача неналежним, окрім названої умови, суд повинен мати дані про те, що обов'язок відповідати за позовом покладено на іншу особу. Про неналежного відповідача можна говорити тільки в тому разі, коли суд може вказати особу, що повинна виконати вимогу позивача, – належного відповідача.

Таким чином, неналежний відповідач – це особа, притягнута позивачем як відповідач, стосовно якої встановлено, що вона не повинна відповідати за пред'явленим позовом за наявності даних про те, що обов'язок виконати вимоги позивача лежить на іншій особі – належному відповідачеві. Тобто визначення відповідачів, предмета та підстав спору є правом позивача. Натомість, установлення належності відповідачів й обґрунтованості позову – обов'язком суду, який виконується під час розгляду справи» [7].

Чи можна в такому разі стверджувати, що пропуск спадкоємцем строку для прийняття спадщини є наслідком неправомірної поведінки відповідача, що саме неправомірна поведінка відповідача зумовила неможливість своєчасного звернення із заявою про прийняття спадщини до нотаріуса чи іншої уповноваженої особи? У більшості випадків це не так. Адже, як свідчить судова практика, досить часто спадкоємець не здійснює своєчасно своє право на прийняття спадщини через «тривалу хворобу спадкоємця, складні умови праці, які пов'язані із тривалими відрядженнями, у тому числі закордонними, перебування спадкоємців на строковій службі у складі Збройних сил України, відбування покарання, із чим пов'язана неможливість прийняття спадщини тощо» [8]. У таких випадках не можна говорити про порушення права спадкоємця на подання заяви про прийняття спадщини з боку відповідача, отже, і притягнення останнього до участі у справі про надання додаткового строку для прийняття спадщини.

Тому слушною видається одна з наукових позицій, за якою «якщо вже законодавець обрав для подовження пропущеного строку судовий механізм, то слід використовувати окреме провадження – вид непозовного цивільного судочинства, у порядку якого розглядаються цивільні справи про підтвердження наявності або відсутності юридичних фактів, що мають значення для охорони прав та інтересів особи чи створення умов здійснення нею особистих немайнових чи майнових прав, або підтвердження наявності чи відсутності неоспорюваних прав (ч. 1 ст. 293 ЦПК)» [5, с. 15].

Окрім загального шестимісячного строку для прийняття спадщини, законодавством визначений ще й так званий спеціальний строк тривалістю три місяці. Але початок перебігу цього спеціального строку для прийняття спадщини пов'язується з неприйняттям спадщини або відмовою від її прийняття іншими спадкоємцями. У будь-якому разі він не може бути меншим трьох місяців, навіть якщо особа відмовилася від прийняття спадщини за декілька днів до завершення загального строку для прийняття спадщини або ж узагалі не прийняла її (ч. 2 ст. 1270 ЦК України). Варто наголосити, що норми ст. 1270 ЦК України не єдині, які врегульовують питання спеціального строку для прийняття спадщини, оскільки положеннями ст. 1276 ЦК України аналогічний строк для прийняття спадщини встановлено і для спадкоємців, які можуть спадкувати за правилами спадкової трансмісії.

Системний аналіз цих норм дозволяє зробити висновок, що строк для прийняття спадщини тривалістю три місяці застосовується в разі:

- відмови спадкоємців від прийняття спадщини, яка має бути здійснена шляхом подачі уповноваженому суб'єкту відповідної заяви;
- неприйняття спадщини спадкоємцями, яке проявляється у вигляді пасивної поведінки останніх;
- смерті спадкоємця за заповітом або за законом після відкриття спадщини, за умови, що він не встиг за життя подати заяву про прийняття спадщини, окрім права на прийняття обов'язкової частки у спадщині.

У першому та третьому з наведених прикладів цілком зрозумілим є визначення початку перебігу тримісячного строку для прийняття спадщини. А от у випадках, коли подача заяви про прийняття спадщини залежатиме від неприйняття її іншими спадкоємцями, на наш погляд, можуть виникати деякі спірні моменти.

Під неприйняттям спадщини розуміють невчинення спадкоємцем активних дій у вигляді подачі заяви про прийняття спадщини до уповноваженого суб'єкта протягом установленого законом строку. Таке може мати місце й у тому разі, коли спадкоємець свідомо, знаючи про своє право прийняти спадщину, не приймає її, й у тому, коли він не вчиняє таких дій через об'єктивні чи суб'єктивні причини. Зрештою, як в одному, так і у другому випадках не виключається той факт, що після спливу шестимісячного строку спадкоємець усе-таки виявить бажання прийняти спадщину і звернеться до суду з позовною заявою про надання йому додаткового строку для прийняття спадщини. Хоча необхідно враховувати, що «правила ч. 3 ст. 1272 ЦК України можуть бути застосовані, якщо: 1) у спадкоємця були перешкоди для подання заяви про прийняття спадщини; 2) ці обставини визнані судом поважними. Якщо ж у спадкоємця перешкод для подання заяви не було, а він не скористався правом на прийняття спадщини через власну пасивну поведінку, то правових підстав для визначення додаткового строку для прийняття спадщини немає» [8]. Якщо припустити, що своїм правом на прийняття спадщини вже скористався інший спадкоємець, який подав заяву про прийняття спадщини, оскільки мав місце факт неприйняття спадщини, то цілком не виключається ситуація, за якої потрібно буде вирішувати, хто ж буде спадкоємцем: спадкоємець, якому буде надано додатковий строк для прийняття спадщини, чи спадкоємець, який подав заяву про прийняття спадщини внаслідок неприйняття її первісним спадкоємцем.

Чи можна надати спадкоємцеві ще один додатковий строк у разі його пропуску? Відповідь на це питання містить абз. 5 ч. 24 постанови Пленуму ВСУ «Про судову практику у справах про спадкування», де вказано: «Повторне визначення судом додаткового строку для подання заяви про прийняття спадщини тим самим спадкоємцем законодавством не передбачено» [6]. Уважаємо, що це не зовсім співвідноситься із загальними засадами цивільного законодавства, зокрема із принципом справедливості. Неможливо виключати того, що особа з поважних причин не зможе подати заяву про прийняття спадщини й у межах додаткового строку. Як узгодити неможливість звернутися до суду із позовною заявою про надання повторного додаткового строку для прийняття спадщини із задекларованим у ст. 3 ЦК України принципом справедливості цивільного законодавства, якщо проголошена в нормах права справедливості акцентує на тому, щоб закон до всіх застосовувався однаково, навіть незважаючи на те, що право не завжди враховує всі особливості суспільних відносин. Справедливість якраз має бути реалізована шляхом правозастосовної діяльності. Саме суд повинен захищати справедливості, а тому виключати можливість звернення до суду з вимогою про надання повторного додаткового строку не випадає. Зрештою, у даному випадку якраз можемо говорити про застосування принципу справедливості з позиції аналогії права (ч. 2 ст. 8 ЦК України), що дасть можливість суб'єкту правозастосування зіставити поширене в суспільстві розуміння справедливості із власними суб'єктивними уявленнями про справедливості і здійснити правильний синтез ціннісних орієнтирів життя людини.

Література:

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
2. Постанова Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 16 червня 2021 р. Справа № 554/4741/19. URL: <http://surl.li/gxlxk>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.05.2023)
4. Постанова Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 25 січня 2023 р. № 676/47/21. URL: <http://surl.li/gxlzb>.
5. Гуйван П.Д. Правове співвідношення строків здійснення регулятивного й охоронного цивільного права. *Часопис цивілістики*. 2021. Випуск 41. С. 12–17.
6. Про судову практику у справах про спадкування : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-08#Text>.
7. Постанова Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 15 липня 2020 р. Справа № 759/3515/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90536892>.
8. Постанова Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 2 червня 2021 р. Справа № 155/1584/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97495454>.

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2003). Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16 sichnyia 2003 r. № 435–IV [Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine of January 16, 2003 № 435–IV]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].

2. Kasatsiinyi tsyvilnyi sud Verkhovnoho Sudu (2021). Postanova Kasatsiinoho tsyvilnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 16 chervnia 2021 r. Sprava № 554/4741/19. [Resolution of the Cassation Civil Court of the Supreme Court of June, 16, 2021. Case № 554/4741/19]. Retrieved from: <http://surl.li/gxlxx> [in Ukrainian].
3. Kabinet Ministriv Ukrainy (2022). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 liutoho 2022 r. № 164 “Deiaki pytannia notariatu v umovakh voiennoho stanu”. [Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine of February, 28, 2022 № 164 “Some issues of notaries under martial law”.] Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
4. Kasatsiinyi tsyvilnyi sud Verkhovnoho Sudu (2023). Postanova Kasatsiinoho tsyvilnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 25 sichnia 2023 r. Sprava № 676/47/21. [Resolution of the Cassation Civil Court of the Supreme Court of January, 25, 2023. Case № 676/47/21]. Retrieved from: <http://surl.li/gxlzb> [in Ukrainian].
5. Huivan P.D. (2021). Pravove spivvidnoshennia strokiv zdiisnennia rehuliatyvnoho y okhoronnoho tsyvilnoho prava. Chasopys tsyvilistyky. 2021. Vypusk 41. S. 12–17. [Legal ratio of terms of implementation of regulatory and protective civil law]. *Journal of civil studies*, 2021, № 41, p. 12–17. [in Ukrainian].
6. Plenum Verkhovnoho Sudu Ukrainy (2008). Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy “Pro sudovu praktyku u spravakh pro spadkuvannia” vid 30.05.2008, № 7. [Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine “About litigation in inheritance cases” of May, 30, 2008, № 7]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-08#Text> [in Ukrainian].
7. Kasatsiinyi tsyvilnyi sud Verkhovnoho Sudu (2020). Postanova Kasatsiinoho tsyvilnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 15 lypnia 2020 r. Sprava № 759/3515/19. [Resolution of the Cassation Civil Court of the Supreme Court of July, 15, 2020. Case № 759/3515/19]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90536892> [in Ukrainian].
8. Kasatsiinyi tsyvilnyi sud Verkhovnoho Sudu (2021). Postanova Kasatsiinoho tsyvilnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 02 chervnia 2021 r. Sprava № 155/1584/18. [Resolution of the Cassation Civil Court of the Supreme Court of June, 02, 2021. Case № 155/1584/18]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97495454> [in Ukrainian].